

ΚΕΝΤΡΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΤΣΙΜΙΣΚΗ & ΚΑΡΟΛΟΥ ΝΤΗΛ ΓΩΝΙΑ ΤΗΛ: 270727-222594

ΑΡΤΑΚΗΣ 12 - Κ. ΤΟΥΜΠΑ ΤΗΛ: 919113-949422

ΕΠΩΝΥΜΟ:.....

ΟΝΟΜΑ:

ΤΜΗΜΑ:

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ

Γ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ, 23/4/2017

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ, ΗΘΙΚΑ ΝΙΚΟΜΑΧΕΙΑ (Β 6, 10-13) (Β 6, 14-16)

Οἷον καὶ φοβηθῆναι καὶ θαρρῆσαι καὶ ἐπιθυμῆσαι καὶ ὀργισθῆναι καὶ ἐλεῆσαι καὶ ὄλως ἡσθῆναι καὶ λυπηθῆναι ἔστι καὶ μᾶλλον καὶ ἥττον, καὶ ἀμφοτέρωθεν οὐκ εὖ· τὸ δ' ὅτε δεῖ καὶ ἐφ' οἷς καὶ πρὸς οὓς καὶ οὗ ἕνεκα καὶ ὡς δεῖ, μέσον τε καὶ ἄριστον, ὅπερ ἐστὶ τῆς ἀρετῆς. Ὅμοίως δὲ καὶ περὶ τὰς πράξεις ἔστιν ὑπερβολὴ καὶ ἔλλειψις καὶ τὸ μέσον. Ἡ δ' ἀρετὴ περὶ πάθη καὶ πράξεις ἐστίν, ἐν οἷς ἢ μὲν ὑπερβολὴ ἀμαρτάνεται καὶ ψέγεται καὶ ἢ ἔλλειψις, τὸ δὲ μέσον ἐπαινεῖται καὶ κατορθοῦται· ταῦτα δ' ἄμφω τῆς ἀρετῆς. Μεσότης τις ἄρα ἐστὶν ἡ ἀρετὴ, στοχαστικὴ γε οὖσα τοῦ μέσου.

Ἐτι τὸ μὲν ἀμαρτάνειν πολλαχῶς ἔστιν (τὸ γὰρ κακὸν τοῦ ἀπειροῦ, ὡς οἱ Πυθαγόρειοι εἶκαζον, τὸ δ' ἀγαθὸν τοῦ πεπερασμένου), τὸ δὲ κατορθοῦν μοναχῶς (διὸ καὶ τὸ μὲν ῥάδιον τὸ δὲ χαλεπὸν, ῥάδιον μὲν τὸ ἀποτυχεῖν τοῦ σκοποῦ, χαλεπὸν δὲ τὸ ἐπιτυχεῖν)· καὶ διὰ ταῦτ' οὖν τῆς μὲν κακίας ἢ ὑπερβολῆς καὶ ἢ ἔλλειψις, τῆς δ' ἀρετῆς ἢ μεσότης·

ἐσθλοὶ μὲν γὰρ ἀπλῶς, παντοδαπῶς δὲ κακοί.

Ἐστὶν ἄρα ἡ ἀρετὴ ἕξις προαιρετικὴ, ἐν μεσότητι οὖσα τῇ πρὸς ἡμᾶς, ὠρισμένη λόγῳ καὶ ὧ ἂν ὁ φρόνιμος ὀρίσειεν. Μεσότης δὲ δύο κακιῶν, τῆς μὲν καθ' ὑπερβολὴν τῆς δὲ καθ' ἔλλειψιν· καὶ ἔτι τῷ τὰς μὲν ἐλλείπειν τὰς δ' ὑπερβάλλειν τοῦ δέοντος ἐν τε τοῖς πάθεσι καὶ ἐν ταῖς πράξεσι, τὴν δ' ἀρετὴν τὸ μέσον καὶ εὐρίσκειν καὶ αἰρεῖσθαι.

A1. Από το παραπάνω κείμενο να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση του αποσπάσματος:

«Οἷον καὶ φοβηθῆναι ... καὶ κατορθοῦται.».

Μονάδες 10

B1. Ποιες προϋποθέσεις πρέπει να ισχύουν για να μπορούμε να τηρούμε το μέτρο στα συναισθήματα;

Μονάδες 10

B2. Με ποιον συλλογισμό καταλήγει ο Αριστοτέλης ότι η αρετή είναι ένα είδος μεσότητας;

Μονάδες 10

B3. Ο Αριστοτέλης, για να ενισχύσει τη θέση του ότι το λάθος γίνεται με πολλούς τρόπους, ενώ το σωστό με έναν, αντλεί στοιχεία από τη διδασκαλία των Πυθαγορείων και την ποίηση. Πώς αυτά συσχετίζονται μεταξύ τους;

Μονάδες 10

B4. Ποια επίδραση είχε η απουσία του Πλάτωνα και το περιβάλλον της Ακαδημίας γενικά στη διαμόρφωση της προσωπικότητας του Αριστοτέλη;

Μονάδες 10

B5 α). Να εντοπίσετε στο κείμενο τα αντώνυμα των λέξεων: *φοβηθῆναι*, *λυπηθῆναι*, *ἦττον*, *ἐπαινείται*, *οὐκ εὖ*.

β). Να βρείτε στο κείμενο λέξεις ετυμολογικά συγγενείς με τις παρακάτω: *βεληνεκές*, *επανόρθωση*, *πραγματογνώμων*, *ηδονή*, *ελεεινός*.

Μονάδες 10

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

(23-4-2017)

ὦ παῖδες, ὅτι μὲν ἔστε πατέρων ἀγαθῶν, αὐτὸ μηνύει τὸ νῦν παρὸν ἡμῖν δὲ ἐξὸν ζῆν μὴ καλῶς, καλῶς αἰρούμεθα μᾶλλον τελευτᾶν, πρὶν ὑμᾶς τε καὶ τοὺς ἔπειτα εἰς ὄνειδῆ καταστήσαι καὶ πρὶν τοὺς ἡμετέρους πατέρας καὶ πᾶν τὸ πρόσθεν γένος αἰσχῦναι, ἡγούμενοι τῶ τοὺς αὐτοῦ αἰσχύναντι ἀβίωτον εἶναι, καὶ τῶ τοιοῦτῳ οὔτε τινὰ ἀνθρώπων οὔτε θεῶν φίλον εἶναι οὔτ' ἐπὶ γῆς οὔθ' ὑπὸ γῆς τελευτήσαντι. Χρῆ οὖν μεμνημένους τῶν ἡμετέρων λόγων, ἐάν τι καὶ ἄλλο ἀσκήτε, ἀσκεῖν μετ' ἀρετῆς, εἰδόμενοι ὅτι τούτου λειπόμενα πάντα καὶ κτήματα καὶ ἐπιτηδεύματα αἰσχροὰ καὶ κακά. Οὔτε γὰρ πλοῦτος κάλλος φέρει τῶ κεκτημένῳ μετ' ἀνανδρίας - ἄλλῳ γὰρ ὁ τοιοῦτος πλουτεῖ καὶ οὐχ ἑαυτῷ - οὔτε σώματος κάλλος καὶ ἰσχύς δειλῶ καὶ κακῶ συνοικοῦντα πρέποντα φαίνεται ἀλλ' ἀπρεπιῆ, καὶ ἐπιφανέστερον ποιεῖ τὸν ἔχοντα καὶ ἐκφαίνει τὴν δειλίαν·

Πλάτωνα, Μενέξενος, 246d-246e

Λεξιλόγιο

- μηνύω: αποδεικνύω, φανερώνω, αποκαλύπτω
- τὸ ὄνειδος: κατηγορία
- αἰσχύνω: ντροπιάζω, ατιμάζω
- λείπομαι: στερούμαι
- κτήμα: ἀπόκτημα
- ἐπιτήδευμα: ἐπάγγελμα
- ἐκφαίνω: φανερώνω, αποκαλύπτω

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφραστεί το παραπάνω κείμενο.

(Μονάδες 20)

2. Να γραφούν οι παρακάτω τύποι στις πτώσεις που ζητούνται:

- **όνειδη**: δοτική ενικού αριθμού.
- **καλῶς**: συγκριτικός βαθμός.
- **εἰδότας**: ονομαστική ενικού αριθμού.
- **κάλλος**: δοτική πληθυντικού αριθμού.
- **ἰσχὺς**: δοτική ενικού αριθμού.

(Μονάδες 5)

3. Να γραφούν οι τύποι που ζητούνται:

- **ζῆν**: γ' πληθυντικό πρόσωπο ευκτικής στο χρόνο και στη φωνή που βρίσκεται.
- **αἰρούμεθα**: γ' πληθυντικό πρόσωπο προστακτικής παθητικού αορίστου.
- **καταστήσαι**: β' ενικό πρόσωπο προστακτικής ενεστώτα στη φωνή που βρίσκεται.
- **εἰδότας**: β' ενικό πρόσωπο παρατατικού.
- **φαίνεται**: απαρέμφατο παθητικού αορίστου β'.

(Μονάδες 5)

4. Να χαρακτηρίσουν συντακτικά οι υπογραμμισμένοι όροι:

- ἡμῖν: στο
- τῷ αἰσχύναντι: στο
- ἀνθρώπων:στο
- τῷ τοιούτῳ:στο
- ἐπιφανέστερον:..... στο.....

(Μονάδες 5)

5. *ἡγούμενοι, τὸν ἔχοντα*: να βρεθεί το είδος των μετοχών και να αναλυθεί σε αντίστοιχη δευτερεύουσα πρόταση.

(Μονάδες 3)

6. «*Οὔτε γὰρ πλοῦτος κάλλος φέρει τῷ κεκτημένῳ μετ' ἀνανδρίας*»: να εξαρτηθεί από τη φράση Σωκράτης ἔφη.

(Μονάδες 2)

Ευχόμαστε Επιτυχία!